

WEHRMACHT A OKUPACE

Plukovník ing. Josef Mareš, CSc.

Mezi odbornou vojenskou literaturou, která se zabývá objasněním podstaty fašistického útoku na SSSR, zaujímá zvláštní místo kniha Norberta Müllera: „Wehrmacht a okupace 1941—1945“ (Deutscher Militärverlag Berlin), vydaná pro sovětské čtenáře v překladu (Vojenizdat MO SSSR Moskva 1974). Je určena především vojenským čtenářům, historikům a politickým pracovníkům jako sbírka dokumentů s vědeckými závěry i jako zbraň propagandisty.

☆

Autor, pracovník Institutu válečných dějin NDR, na základě podrobného studia obsáhlých materiálů zobecňuje a v závěrech formuluje pádnou kritickou obžalobu fašistické branné moci (dále jen wehrmachtu) při okupaci Sovětského svazu. Význam díla nejlépe vyniká v současné době, kdy v západním tisku vycházejí nejrůznější publikace převážně protisovětského zaměření, které se podbízejí západnímu čtenáři a svou rádobu „objektivností“ mají zlehčit tíhu fašistických zločinů a vydávat je za výstřelky, náhodné případy a přehmaty, které vznikaly nekázní nebo špatným výkladem vojenských rozkazů a nařízení na nižších stupních velení.

Vinu za dokázané válečné zločiny svádí a přisuzují klíce fašistického vedení (NSDAP, říšským komisariátům a zločineckým jednotkám zvláštního určení). K těmto cílům slouží nejrůznější publikace o druhé světové válce zaměřené na všechny vrstvy čtenářů, od memoárů fašistických generálů po obsáhlou dobrodružnou literaturu k ohlupování mládeže podle tradic „hrdinného německého ducha“, které vycházejí ve vysokých nákladech.

Na „očistění dobrého jména“ wehrmachtu jsou k zastření jeho přímého podílu na válečných zločinech využívány nejrůznější „argumenty“ od údajných „rozporů mezi politickým a vojenským řízením zásadních problémů vedení války“ (Vierteljahreshefte 16/1966 str. 493 Bremen), přes tvrzení, že vojenské orgány se nezúčastnily okupačních zločinů až k nestoudné verzi, která omlouvá zločiny okupantů jako vynucená a nezbytná opatření přiměřeně reagující na odpor sovětských partyzánů.

Proti nim staví autor svědectví i argumenty nejpřesvědčivější. Přímou cituje a v přílohách v plném znění uvádí konkrétní dokumenty vojenských velitelů a štábů nejen z doby příprav a z průběhu válečných operací proti Sovětskému sva-

zu, nýbrž i takových, které byly vydány před věrolomným přepadením, kdy fašisté po uzavření smlouvy o neútočení celý svět ubezpečovali o svých mírových úmyslech, zatímco hlavní štáb wehrmachtu (OKW) horečně plánoval jak využít kořist po přepadení státu, se kterým byl smluvně zavázán k neútočení. Výběr dokumentů dokazuje skutečné zámysly funkcionářů fašistické bezpečnostní služby, štábu pozemních vojsk, říšského ministra propagandy, štábů armád a armádních týlů. Další dokumenty ukazují, jak byly tyto směrnice formulovány v rozkazech a nařízeních divizí a útvarů.

Z vědeckých pozic, s vojenskými znalostmi a bez afektu, ale o to přesvědčivěji dokazuje autor na základě usvědčujících konkrétních rozkazů zločiny, které nesnesou měřítko kteréhokoli ustanovení mezinárodního a válečného práva, usvědčuje hrůznou podstatu fašistického vpádu hord zlodějšů a lupičů v čele s vojenskými štáby, tzv. bezpečnostními složkami i celým aparátem fašistického státu i jednotlivé osoby, jak s promyšleně zrudným přístupem plánovali a připravovali i největší loupež v dějinách století. Politici představitelé fašistického státu, za kterými se skrývala dravčí imperialistická uskupení bankéřů a průmyslníků, podle programových dokumentů nijak netajili své skutečné zámysly. Po ovládnutí státního aparátu v Německu vytyčili za svůj hlavní cíl výpady a loupeže, včetně zničení socialistického zřízení Sovětského svazu a vyloupení bohatých nálezů jeho přírodního bohatství. Podrobně plánovali připojení značné části sovětského území k německému fašistickému státu. Hodlali uzákonit otrocké vykořisťování práce schopného sovětského obyvatelstva ve prospěch fašistické ekonomiky. Věrolomně, v duchu středověkého loupežného rytířstva, jehož bezuzdnost si vybrali za vzor pro zahraniční politiku, bez vypovězení uzavřených smluv, bez vyhlášení války a se zvrácenou důsledností započala hitlerovská armáda plnit plány fašistického vedení. Jejich praví iniciátoři — imperialistické monopoly měli zůstat světu utajeni.

Navenek sehrály hlavní úlohu fašistické ozbrojené síly. Orgány velení všech druhů ozbrojených sil i státního aparátu se aktivně a bez přinucení ujaly úlohy prodloužené zlodějské ruky imperialistických monopolů. Tyto si nezfídka zavázaly fašistické pohlaví nemalým podílem na lupu. (Hermann Göring - Werke nebyly jediným důkazem). Neaktivnější úlohu sehráli velitelé a štáby wehrmachtu. Jim

bylo nařízeno, aby válku se Sovětským svazem od okamžiku jejího zámyslu chápali jako totální loupež i prostředek „k vyhlazení podřadných ras“. Na podporu tohoto zámyslu již 30. 3. 1941 byla fašistická generalita předem instruována, že tato válka „... se bude ostře lišit od války na západě. Na východě bude nejvyšší krutá... Znamená ale blaho a výhody do budoucna... Zde... [na východě] to bude válka totální, směřující k úplnému zničení protivníka“. [IMGN [Protokoly z procesu] Nürnberg 1947 až 1949].

V červenci 1941 byly vydány další dokumenty s nestydatě podrobným výkladem cílů tohoto napadení. „... nyní stojí před námi úkol rozdělit si tento ohromný koláč tak, jak se nám hodí, aby bylo možno v této zemi vládnout, řídit ji a účinně využívat“. Ke splnění i těchto úkolů byla nasazena pozemní vojska wehrmachtu. Ve zmíněném dile je podrobně dokázána úloha velitelů a štábů jako poslušných nástrojů této obhludně organizované hospodářské loupeže.

Že velení wehrmachtu se ztotožňovalo s touto zločineckou směrnicí, o tom svědčí nařízená opatření ke splnění výše uvedeného zámyslu, která se vyznačovala nebývalou krutostí a nelidskostí. K zavedení fašistům potřebného systému a „nového pořádku“, jaký před tím vnutili střední a západní Evropě, měly fašistické kruhy obnovit hospodářskou strukturu carského Ruska z let 1900—1902 jako základ koloniálního hospodaření nových pánů. Jeho realizace by znamenala ohromný krok zpět a ožebračení sovětských národů, ale i úplnou likvidaci základů socialistické ekonomiky a návrat ke kapitalistické hospodářské struktuře tak, aby vyhovovala potřebám fašistických monopolů.

N. Müller uvádí přesvědčivé důkazy — dokumenty wehrmachtu, které svědčí o tom, jak vojenské orgány i nesčetní zvláštní „pověřenci“, skupiny, správy a úřady, jaké byly v tu dobu v okupovaných českých zemích jen z části známy, vytvářely dokonalou pavučinu kanálů k drancování sovětské ekonomiky a vykořisťování obyvatelstva.

Tak např. velitel a štáb 12. td v duchu vydaných směrnic armádních týlových orgánů v listopadu 1941 nařídil násilný „odběr“ veškerého hospodářského zvířectva u obyvatelstva, včetně slepic. Ani to nestačilo. Oficiálním dokumentem nařídil loupež domácích potřeb, dokonce i ložního prádla. Takové případy nebyly ojedinělé. Poslušní základní směrnice — úplně zničit tu část obyvatelstva, která

nebude ochotna otrocky sloužit fašistům, nebo nebude schopna germanizace — zanechávala za sebou fašistická vojska spoušť a hladomor. Již na podzim roku 1941 byla vydrancována a odsouzena ke smrti hladem větší část okupovaných sovětských oblastí. A v zimě 1941—1942 v důsledku epidemií a hladomoru vymřely statisíce sovětských lidí v okupovaném území, takže i oficiální fašistická propaganda přiznávala, že „... zásobovací situace v okupovaných východních oblastech je krajně ztížena. Hladem umírají desetitisíce lidí bez povšimnutí“. (Tamtéž.)

Souhrnná oficiální operační směrnice pro fašistická vojska vydaná v listopadu 1941 přímo doporučovala vyzbrojit se krutostí a nelítovat ničeho, neboť „... každý kousek chleba, který německý voják soucitně přenechá obyvatelstvu, je z krajíce upřeného německému lidu a jeho armádě...“. A tak fašistická okupační správa ukládala sovětskému obyvatelstvu ohromné daně, dokonce i „za poskytování ochrany“, daně podle počtu dveří a oken v domě, za „nadbytečný“ nábytek a další podobně.

Díky nesmírnému úsilí sovětského lidu a vítězným bojům Rudé armády se nepodařilo uskutečnit tato v dějinách dosud neznámá plánovaná zvrstvá v celém rozsahu.

Přesto i v době, kdy hitlerovská vojska byla hnána ze sovětského území, nevzdal se fašističtí pohlaví úmyslu zničit hospodářské základy Sovětského svazu. A tak wehrmacht poslušně a se zručnou pečlivostí realizoval směrnici „spálených mostů“. Vojska vyvážela všechny zemědělské výrobky, potraviny i domácí zvířectvo. Co nevyvezla, ničila. Násilím evakuovala praceschopné obyvatelstvo. Celé střední a západní oblasti Sovětského svazu zůstávaly zpustlé a vyhladovělé. Všechno se dělo podle podrobných nařízení, doloženo dokumentací. Velitel skupiny vojsk „IH“, fašistický generál Mannstein, v nařízení o evakuaci a zničení Donbasské oblasti přikázal, „... aby veškerá zařízení, která nelze vyvézt byla zničena, elektrárny, vodárny, transformátory, uhelné a rudné doly, zařízení závodů a jakákoli jiná výrobní zařízení, jakož i sídliště a jednotlivé domy zničeny... Dobytek ve stádech hnát na západ“. (Tamtéž.) Ke splnění této směrnice následovaly další rozkazy vojskům. Tak například 6. A upřesnil, že „... v případě, kdy při ústupu vojska nebudou schopna organizovat odsun skotu, je povinností vojsk jej postřílet. Domy vesnice i celá sídliště zničit ohněm...“.

To jsou jen některé vybrané dokumenty. V posuzovaném díle je autor uvádí podrobněji a ve větším počtu. Všechny dokazují barbarství a nelidskou zvrstvá odrážející se v promyšleném postupu velitelů a štábů wehrmachtu, který se plně dal k dispozici při uskutečňování fašistických zločinů. Bylo tomu tak proto, že politické vedení fašistického státu předem veřejně „zbavovalo“ armádu a její velitele odpovědnosti za přikazované zločiny a teror.

Množství dokumentovaných případů dokazuje, že i předem garantovaná beztrestnost byla hnací silou válečných zločinů. Vždyt vrchní velení německé armády (OKW) již 13. května 1941 ve směrnici „O soudním rozhodování a posuzování na území nepřítelů“ při realizaci plánu „Barbarosa“ zvlášť pečlivě provedlo výklad, jak rozumět požadavku nelítostného zacházení s civilním obyvatelstvem a požadavku likvidace nejen těch, kdož projeví odpor okupačním orgánům, ale i likvidaci jejich rodin a známých. V tomto dokumentu je dovoleno trestat zastřelením a bez soudu i podezřelých podle rozhodnutí důstojníků. Takový výklad, který byl ohromujícím narušením mezinárodního válečného práva a jakoby předem zbavoval odpovědnosti za zločiny jednotlivce, vedl k válečným zločinům v měřítku, jaké historie dosud nepoznala.

Trest smrti byl používán za nejmaličernější přestupky. N. Müller uvádí jako příklad dokument rozkaz 1. armádního sboru, který požadoval, aby „... jakákoli činnost civilního obyvatelstva, která je na prospěch sovětům a libovolný čin, škodící německé branné moci (jako např. úschova nepřátelských letáků) byly trestány smrtí zastřelením... přitom v mnohých případech je rozhodující i podezření z této činnosti“.

Realizace podobných „směrnic, rozkazů a nařízení“ znamenala již v prvních týdnech a měsících války hromadné válečné zločiny — usmrcení desetitisíců civilních sovětských občanů jednotkami armády. Velmi často z nejmaličernějších příčin byli sovětské občané označováni za podezřelé či „nežádoucí“. Autor nepostihl celou apokalyptu hrůz okupace rozehranou později „bezpečnostními“ orgány (SD a „police“) nasazovanými v týlech wehrmachtu. V mnoha zajateckých a koncentračních táborech umírali sovětské občané v nelidských podmínkách ve velmi krátkém čase. N. Müller střízlivě dokazuje tato fakta např. dokumentem ministerského rady Dorsche určeným ministerstvu zahraničních věcí o situaci v táboře

zřízením 4. A generála Kluge: „V táboře pod Minskem rozlohou asi jako Wilhelmplatz je umístěno přes 100 000 válečných zajatců a 40 000 civilního obyvatelstva. Lidé se na tomto prostoru prakticky nemohou pohybovat.“ Dále Dorsch uvádí, že „zajatci po mnoho dní nedostávají stravu, takže jejich stav způsobený hladem i apatií připomíná dobytek“.

Velitel 2. jezdeckého pluku SS (v jiném takovém elitním útvaru SS sloužil za 2. světové války jako důstojník i západoněmecký dirigent H. von Karajan) hlásil, že se „nepodařilo doslovně splnit uložený rozkaz likvidovat civilní obyvatelstvo včetně žen a dětí, protože močály a blata, kam bylo toto zahrnuto, nebyly dost hluboké, aby se utopilo, neboť v hloubce asi 1 m bylo tvrdé dno“... A na závěr uvádí, že se přesto podařilo zlikvidovat 6 526 osob, a proto pokládá úkol za splněný.

Podobná hlášení, včetně rozkazů a nařízení, které jim předcházely, nejsou v recenzované knize ojedinělá. Všechna dosvědčují, že směrnice fašistického vedení jednotky a útvary wehrmachtu plnily doslova. Velitelský sbor neodmítl je splnit, takže podobná hlášení nepotřebují komentářů, má-li být posuzována účinnost vleklých soudních procesů, které se ještě v dnešních dnech v NSR, byť ojediněle a pod nátlakem veřejnosti, konají.

Často bývá podíl wehrmachtu na těchto hromadných zločinech zakrýván tvrzením, že ne vojenské, ale jednotky zvláštního určení (SD „police“) byly pověřovány „obránnými úkoly“ v týlu vojsk. Věrohodnost tvrzení vyvrací N. Müller opět jedním z mnoha dokumentů — hlášením příslušníka SD o výsledcích operace, který si v hlášení stěžuje, že jednotky wehrmachtu, které se operace zúčastnily, zničily a spálily všechna sídliště, ačkoli to byl úkol jednotek SD...“

Ve službách západoněmeckých militaristů jsou plně využívána i rádobý „histo-

ricky objektivní a vědecká“ pojednání k očistění „dobrého jména“ wehrmachtu. Tak např. práce vědeckého institutu pro historii v Tübingenu (Monatszeitschrift d. O. A. Lüneburg 62, str. 137) rozebírají úlohu wehrmachtu převážně při administrativně hospodářských úkolech na základě tzv. „právních norem“ hitlerovského státu, které byly vnuceny všem okupovaným zemím. Přesto jsou plny dalšího překrucování faktů, aby autoři dokázali nevinu okupačních úřadů, vojenských orgánů a hlavně představitelů monopolů. Ničím nezdůvodněné dělení okupačních orgánů podle jednotlivých sfér působnosti má zamaskovat aktivní podíl wehrmachtu a pomáhá vytvářet legendu a rehabilitovat wehrmacht.

Význam posuzovaného díla vidíme tedy především v tom, že kriticky strážlivě a v celé šíři, na základě originálních dokumentace dokazuje zločinnou účast fašistického wehrmachtu při hromadné likvidaci sovětského obyvatelstva, hospodářské loupeži a při ostatních válečných zločinech, které v dějinách neměly obdoby.

Tím jsou vyvráceny lži nejen těch, kteří od doby Norimberského procesu stáli před soudy obvinění jako váleční zločinci, nýbrž i západních historiků, kteří přisluhují kapitalistické společnosti, poražených generálů a maršálů bývalého wehrmachtu, kteří se snaží v dnes hromadně vydávaných memoárech vyličit svou úlohu jako poslušných důstojníků, plnících rozkazy velení a podivuhodně zapomínajících na skutečné cíle „výboje na Východ“.

Proto doporučuji tuto knihu i velitelům a politickým pracovníkům jako velmi potřebnou pro výchovu příslušníků ČSLA k nenávisti vůči třídnímu nepříteli. Pomáhá vyzbrojit pádnými argumenty proti falšování dějin a odhalit pokusy o ideologické zpracování západoněmecké mládeže k novým „křížáckým pochodům“.